

فرمانده صف در صحنه عمل

(با تأکید بر مباحث تربیتی)

مؤلف:

روح الله کریمی خویگانی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی

سرشناسه: کریمی خویگانی، ۱۳۵۶ -

عنوان و نام پدیدآور: فرمانده صف در صحنه عمل (با تأکید بر مباحث تربیتی) روح الله کریمی خویگانی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی ناجا، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری:

شابک: ۴۲۰۰۰ ریال: ۸-۴۷-۵۷۰۵-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: فرماندهی

موضوع: علوم نظامی -- مدیریت

موضوع: فرماندهی (اسلام)

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی ناجا

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ف ۴ ک ۴ / ۲۱۰ UB

رده بندی دیویی: ۳۵۵ / ۱۳۰۴۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۶۸۶۹۶

فرمانده صف در صحنه عمل

نویسنده: روح الله کریمی خویگانی

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی

صفحه آرا: محبوه حمیدی

طراح جلد: مرضیه مهدیخانی

چاپ اول: ۱۳۹۰

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۴۲۰۰۰ ریال

لیتوگرافی چاپ و صحافی: مرکز چاپ و نشر ساعس ناجا (چاپ ایمان)

نشانی دانشگاه: تهران - شهید همت غربی - دانشگاه علوم انتظامی - معاونت پژوهش تلفن: ۴۸۴۳۱۲۸۷

نشانی فروشگاه کتاب: تهران خیابان انقلاب نرسیده به خیابان فلسطین پلاک ۱۱۱۲ تلفن: ۶۶۴۷۷۹۷۶

فهرست مطالب ➤ صفحه

سخن ناشر ➤ ۱۰

مقدمه نویسنده ➤ ۱۱

فصل اول- کلیات ➤ ۱۳

- مقدمه ➤ ۱۳

- رهبری، مدیریت، فرماندهی ➤ ۱۵

- مفهوم فرماندهی نظامی و مسئولیت ذاتی فرماندهان ➤ ۱۷

- تمایز بین رهبری و مدیریت ➤ ۱۹

- تمایز بین رهبری و فرماندهی ➤ ۲۲

- شاخص‌های موفقیت یا شکست در اعمال فرماندهی ➤ ۲۳

- کاربرد فرماندهی نظامی ➤ ۲۴

- فرمانده صف ➤ ۲۴

- جذابیت‌های فرمانده صفی ➤ ۲۵

- محدودیت‌های فرمانده صفی ➤ ۲۶

فصل دوم- رویکرد اسلام به فرماندهی ➤ ۲۹

- جایگاه پست و مقام و در اسلام ➤ ۲۹

- فرماندهی امانت است ➤ ۳۲

- ضرورت فرماندهی ➤ ۳۵

- اهداف فرماندهی ➤ ۳۷

- والاترین فرماندهی ➤ ۳۸

- فرماندهی، میدان آزمایش ➤ ۳۹

- ویژگی‌های فرمانده ➤ ۴۰

- فرماندهی بر قلب‌ها ۴۳
- بایسته‌های مدیریتی فرمانده صف ۴۵
- ۱- آگاهی فرمانده صف نسبت به ماهیت کار ۴۵
- ۲- آگاهی فرمانده صف نسبت به آمار نیروهای تحت امر ۴۶
- ۳- تملق نگفتن و تملق نپذیرفتن ۴۹
- ۴- قاطعیت ۵۱
- ۵- رازداری و عدم افشای اطلاعات خصوصی دانشجویان ۵۷
- ۶- پرهیز از قبول هدیه ۶۰
- ۷- داشتن فن بیان ۶۱
- فصل سوم - مهارت‌های مورد نیاز فرمانده ۶۹
- ۱- مهارت ارتباط ۶۹
- ارتباط چیست؟ ۶۹
- ارتباط کلامی و غیرکلامی ۷۰
- طبقه‌بندی رفتارهای غیرکلامی ۷۲
- مراحل برقراری ارتباط بین فردی مؤثر ۷۵
- ۲- مهارت گوش دادن ۸۰
- تعریف شنود مؤثر ۸۱
- انواع گوش دادن ۸۲
- نکات مورد توجه ۸۳
- موانع گوش دادن ۸۶
- ۳- مهارت حل مناقشات ۸۸
- سه روش مختلف برای حل مناقشات ۸۸

- بهای استفاده از روش دوم ➤ ۹۰
- بهای استفاده از روش اول ➤ ۹۱
- روش بدون باخت (برد-برد) ➤ ۹۲
- ۴- مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری ➤ ۹۵
- مرحله اول: خودآگاهی هیجانی ➤ ۹۶
- مرحله دوم - تعریف دقیق مسئله یا تصمیم ➤ ۹۷
- مرحله سوم - هارش فکری ➤ ۹۸
- مرحله چهارم: ارزیابی گزینه‌ها و انتخاب بهترین راه‌حل ➤ ۹۹
- مرحله پنجم - اجرا و بازبینی راه‌حل‌ها ➤ ۹۹
- ۵- مهارت‌های مدیریت استرس ➤ ۱۰۰
- تفاوت‌های فردی در مقابله با استرس ➤ ۱۰۰
- ارتباط مهارت کنترل خشم و مهارت مقابله با استرس ➤ ۱۰۱
- شیوه‌های متنوع افسران صف در مقابله با استرس ➤ ۱۰۵
- ۶- مهارت‌های مدیریت خشم ➤ ۱۰۷
- پرخاشگری چیست؟ ➤ ۱۰۷
- انواع پرخاشگری ➤ ۱۰۸
- آیا پرخاشگری غریزی است؟ ➤ ۱۰۹
- علل خشم ➤ ۱۱۲
- عوامل محیطی ➤ ۱۱۳
- عوامل فرهنگی ➤ ۱۱۳
- عوامل هیجانی ➤ ۱۱۴
- عوامل جسمانی ➤ ۱۱۴

- نگرش و تفکر فردی ➤ ۱۱۴
- ما با خشم خود چه کنیم؟ ➤ ۱۱۵
- فصل چهارم - فرمانده در نقش رهبر ➤ ۱۱۷
- اصول رهبری ➤ ۱۲۴
- سبک‌های رهبری ➤ ۱۲۴
- فرمانده صف و انتخاب سبک رهبری ➤ ۱۲۷
- شاخصه‌های نقش رهبری ➤ ۱۳۱
- نفوذ ➤ ۱۳۲
- منابع نفوذ ➤ ۱۳۳
- قدرت ➤ ۱۳۳
- اعتبار ➤ ۱۳۵
- ویژگی‌های زیر در اعتبار فرماندهان نقش دارند ➤ ۱۳۶
- ارضای نیاز زیردستان ➤ ۱۴۱
- حل مسائل ➤ ۱۴۲
- ایجاد روحیه و انگیزه ➤ ۱۴۶
- تعریف روحیه و انگیزه ➤ ۱۴۷
- عناصر روحیه ➤ ۱۴۹
- عوامل مؤثر در روحیه ➤ ۱۵۰
- عوامل گروهی مؤثر در روحیه ➤ ۱۵۲
- تاثیر عوامل شخصیتی در واحدهای نظامی ➤ ۱۵۳
- فرمانده و تشخیص مسائل عملکرد دانشجویان ➤ ۱۵۴

فصل پنجم- فرمانده در نقش معلمی ➤ ۱۵۷

- نقش معلمی ➤ ۱۵۹

- تأثیر فرمانده صف در نقش معلمی ➤ ۱۶۰

- فرمانده صف و شرایط احراز مقام معلمی ➤ ۱۶۱

- تربیت چیست؟ ➤ ۱۶۲

- تعاریف تربیت ➤ ۱۶۳

- تفاوت تربیت و آموزش ➤ ۱۶۵

- اهتمام فرماندهان به «تربیت» ➤ ۱۶۵

- تربیت در قرآن ➤ ۱۶۶

- تنبیه و تشویق مؤثر راهبرد تربیتی فرماندهان ➤ ۱۶۷

- تنبیه یا تشویق؟ ➤ ۱۶۸

- شرایط کلی تنبیه و تشویق ➤ ۱۶۸

- اهمیت تشویق و تنبیه ➤ ۱۷۰

- ویژگی‌های تشویق ➤ ۱۷۱

- ویژگی‌های تنبیه ➤ ۱۷۴

- آنچه شایسته فرماندهان صف است ➤ ۱۷۶

- افراط و تفریط در تشویق و تنبیه ➤ ۱۷۶

- اصل تغافل، راهبردی تربیتی برای فرمانده صف ➤ ۱۷۷

- تغافل چیست؟ ➤ ۱۷۷

- فرق بین تغافل و غفلت ➤ ۱۷۸

- جایگاه تغافل در اسلام ➤ ۱۷۸

- شریف‌ترین خوی بزرگواران ➤ ۱۸۰

- فایده‌های تغافل برای فرمانده ۱۸۱
- انواع تغافل ۱۸۱
- یادگیری ۱۸۳
- اصول یادگیری رفتاری چیستند؟ ۱۸۴
- نقش پیامدها ۱۸۴
- تقویت‌کننده‌ها ۱۸۴
- تقویت‌کننده‌های نخستین و ثانوی ۱۸۵
- تقویت‌کننده‌های مثبت و منفی ۱۸۵
- انواع تقویت‌کننده‌های مثبت در حیطه‌ی فرمانده صف ۱۸۶
- فوریت تقویت ۱۸۷
- مقدار تقویت ۱۸۸
- استفاده از قواعد ۱۸۸
- تنبیه‌کننده‌ها ۱۸۹
- انواع تنبیه ۱۹۰
- محیط یادگیری مؤثر ۱۹۱
- زمان چه تأثیری بر یادگیری دارد؟ ۱۹۱
- استفاده از زمان تخصیص یافته برای آموزش ۱۹۲
- فصل ششم- فرمانده در نقش مشاور ۱۹۳**
 - فرمانده در چه مواردی می‌تواند مشاور باشد؟ ۱۹۶
 - موفقیت هر فرماندهی برای ایفای نقش مشاور در گرو چیست؟ ۱۹۷
 - سه ویژگی مهم فرمانده در ایفای نقش مشاوره ۲۰۰
 - آشنایی اولیه با اختلال‌های روانی دانشجویان ۲۰۱

فصل هفتم- فرمانده و رویه‌های سودمند ➤ ۲۱۱

- لقب دادن و برجسب زدن ممنوع ➤ ۲۱۱

- پس توچی بلدی ➤ ۲۱۲

- فرمانده در جاهایی باید کر، کور و هم لال باشد ➤ ۲۱۲

- ارزیابی موقعیت ➤ ۲۱۳

- منابع ➤ ۲۱۵

www.ketab.ir

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و تلفیق آنها با یکدیگر، روز به روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله علوم است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تالیف آثار علمی برجسته و معتبر و اشاعه مفاهیم آنها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش است که می‌توان در سایه آن بستری مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش بومی بندگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. بدیهی است اندیشمندان، خبرگان و کارشناسان امور پلیسی داخلی می‌توانند با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور شوند. امید است با نشر آثار تالیفی از این دست، گامی هرچند کوچک در این مسیر بلند برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی

مقدمه نویسنده

شکر و سپاس مر خداوندی را سزااست که ذات کامله‌اش از صفات مخلوقان متعالی و حمد و ستایش بی‌احصایش در خور واجب‌الوجودی است که وجودش ابدی و باقی است.

به اوست اعتمادم، آفریننده زمین‌ها و آسمان‌ها و فرازنده افراشته‌ها و پهن‌کننده همه زمین‌های گسترده و برآورنده بنده‌هایش بسوی روشنی از تاریکی‌ها، جفت‌کننده آبای علویه با مادران زمینی و به بارآورنده نوزادان طبیعت از زهدان عناصر بسیطه و آشکارکننده هر نوع زایش و فزایش از دهانه استعدادها. و رحمت بر اشرف آفریدگان مردمان و گوهر گوهرین هر چه بوده و برترین نوباوه پدران و مادران محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم) و خاندان پاکش (علیهم السلام) که بدانها هر نعمتی بر آنچه هست رواست و در پرتوشان به هر روش خوشبختی بر ملاست و به یاد شفاعتشان جوش دل‌های مجرمان و گناهکاران درمان یابد.

چند سالی که در سمت فرمانده یگان‌های آموزشی (فرمانده صف) انجام وظیفه می‌کردم، در بسیاری از موقعیت‌هایی قرار می‌گرفتم که واقعاً تصمیم‌گیری برایم دشوار بود و چه بسا تجربه خدمتم که بیشتر می‌شد به اشتباهاتی که قبلاً در نحوه مدیریتی انجام داده بودم پی می‌برد. بپذیریم که فرماندهی تلفیقی از طبیعت وجودی فرمانده بودن، نوعی دانش و هنر است.

همیشه در پی منابعی بودم که بتوانم با کمک آنها در فرماندهی خود موفق‌تر عمل کنم، اما باید اذعان کنم که واقعاً منابعی که به طور خاص و کاربردی برای فرماندهان یگان‌های آموزشی نگاشته شده باشد نیافتم و باید به مفاهیم و نظریه‌های عمومی مراجعه می‌کردم. وقتی با دوستان همکار، مسائل و تجربیات روزمره را تحلیل و بررسی می‌کردیم، به ذهنم خطور کرد که این مطالب را به رشته تحریر

درآورم و به مدد الهی فرصتی دست داد تا این مجموعه ناقص را بنگارم. به قول شاعر: «آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید.»

گرچه سعی کردم که از نظرهای صاحب نظران و پیشکسوتان این عرصه استفاده وافر کنم، اما اعتراف می‌کنم که این مجموعه اهتمام بیشتری می‌طلبد که امید است پیشنهادهای سازنده و مفید مخاطبان ارجمند بر پرباری و غنای این اثر در نوبت چاپ بعدی بیفزاید. در پایان بر خود لازم می‌دانم از همه دوستان و فرماندهان ارجمند، به ویژه جناب سرهنگ محمدحسین احمدی، که اینجانب را در نگارش این کتاب راهنمایی و یاری کردند، تشکر و قدردانی نمایم.

روح الله کریمی خویگانی

تابستان ۱۳۹۰